OMEZENÍ HOSPODAŘENÍ KVŮLI OCHRANĚ PŘÍRODY

ING. MILOŠ BROTZ

Krajinný ekolog se specializací na zemědělství

listopad 2026

DŮVOD OMEZENÍ

- Zvláště chráněné druhy živočichů (ZCHD, vyhl. 395/1992 Sb.)
- Zákonná ochrana podle ust. § 50 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny
  - Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje …

DŮSLEDKY

- Podmáčené zemědělské pozemky, kde nelze hospodařit
  - Pro zásah do bobřího díla je nutné povolení
  - Opatření obecné povahy (umožňuje ve vymezených oblastech a případech zprůtočňování)
- Nižší sklizeň v důsledku přemnožení škůdců
- Vyšší náklady na sečení oproti situaci bez omezení
- Nižší kvalita sklizené píce

MOŽNÁ FINANČNÍ KOMPENZACE – 1. NÁSTROJ

Náhrada škody ze zákona č. 115/2000 Sb.:

- skutečně sežrané plodiny, okousané či uhynulé dřeviny, zaplavené plodiny před sklizní, škoda na majetku díky ucpanému propustku, atd.
- oceňovací vyhláška

Plodiny musí být sklizeny v agrotechnických lhůtách obvyklých pro dané území

- pokud ne, tak jen z důvodu hodného zvláštního zřetele

Termíny:

- nahlášení místně příslušnému orgánu OP (Správa CHKO, ORP) **do 30 dnů** po zjištění
- podání žádosti KÚ do 30 dnů od vyčíslení
- max. do 31. 3. následujícího roku vzniku škody

Bobři jsou aktivní i v zimních měsících. Autor snímku: L. Vogeltanz.

MOŽNÁ FINANČNÍ KOMPENZACE – 2. NÁSTROJ

- Vznik újmy: § 58 zákona č. 114/1992 Sb. (vyhláška č. 432/2005 Sb.)

  - činnosti ztěžující či znemožňující hospodaření

    tj. kvůli podmáčení nelze zasít, pást, sekat, apod.

  - hradí se ušlý zisk

  - nevzniká v případě vydání Opatření obecné povahy

- **Finanční náhrada** (dle vyhláškového titulu):

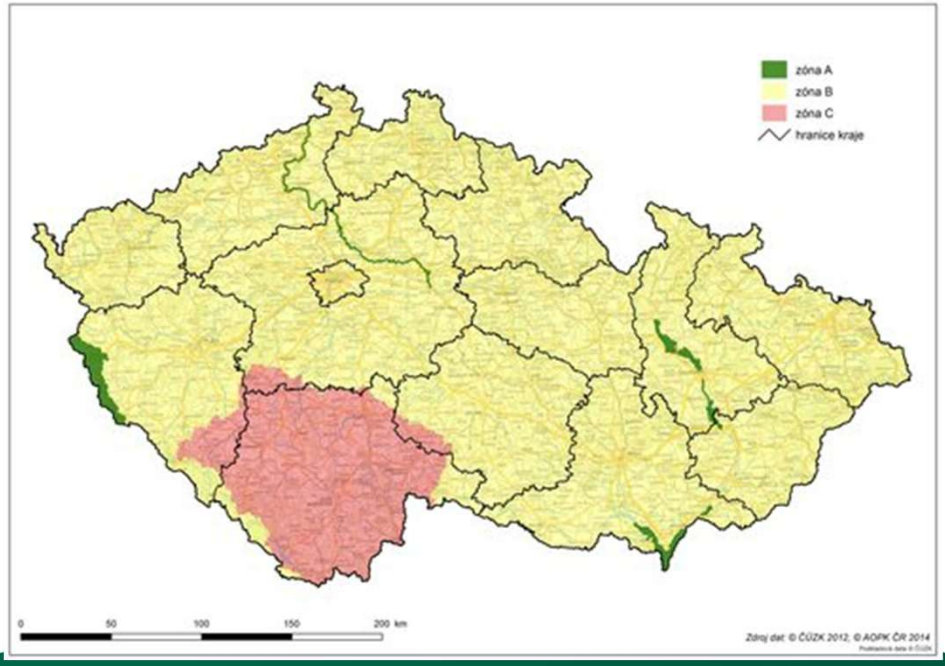
  - dočasné vyloučení hospodaření na orné / TTP (do 5 let od vzniku omezení, sazba dle Věstníku MŽP)

  - individuální výpočet (nad 5 let od vzniku omezení, doložený doklady a podklady prokazujícími vzniklé náklady)

- **Termín**: podání žádosti do 31.3. za předchozí kalendářní rok (vznik a trvání újmy)

PROGRAM PÉČE O BOBRA EVROPSKÉHO

- Zonace diferencované ochrany – A, B, C
- **Zóna B / C** Opatření obecné povahy = výjimka ze zákazů
  blíže neurčenému okruhu osob (kdo, kde, kdy, co)

Vydáno v krajích:

- Jihomoravský,
- Zlínský,
- Olomoucký,
- Plzeňský,
- Pardubický,
- Královéhradecký,
- Jihočeský

Podrobnosti na:

- https://www.zachranneprogramy.cz/bobr-evropsky/

SOUBĚH / PŘEKRYV FINANČNÍ KOMPENZACE

Vznik újmy dle § 58 zákona č. 114/1992 Sb. (ZOPK)

- Ztížení rybničního hospodaření, např. snížení rybí obsádky

  - byla-li vyplacena náhrada škody vydrou ze zák. č. 115/2000 Sb.

  => náhrada škody se odečítá se od výše náhrady újmy

Jde o kompenzaci z veřejných prostředků na účel odpovídající omezení hospodaření.

- Ztížení zemědělského hospodaření, např. zákaz použití rodenticidů

  - je-li DPB v režimu ekologického zemědělství (pícniny, jeteloviny)

  => nelze uplatnit újmu, neboť omezení je součást zemědělského závazku

ZEMĚDĚLSKÉ ÚJMY – VYHL. Č. 432/2005 SB.

- **Vznik újmy** – 13 nejčastějších typů + náležitosti u Individuálního výpočtu
  – Dle druhu pozemku v KN: ZPF

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tato vyhláška stanoví podmínky poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením zemědělského hospodaření ve smyslu § 58 odst. 2 zákona (dále jen „náhrada"), vzor uplatnění nároku, náležitosti uplatnění nároku a způsob určení výše náhrady v případech, kdy omezení zemědělského hospodaření vzniklo v důsledku

a) zákazu hnojení na zemědělské půdě[1], s výjimkou trvalých kultur[16],

b) zákazu použití minerálních hnojiv na zemědělské půdě, s výjimkou trvalých kultur,

c) zákazu použití rodenticidů na orné půdě,

d) zákazu použití ostatních biocidů na orné půdě,

e) dočasného vyloučení hospodaření na orné půdě,

f) dočasného vyloučení hospodaření na orné půdě, s možností pěstování travních porostů[17],

g) dočasného vyloučení hospodaření na travních porostech[17],

h) zákazu obnovy nebo přísevu travních porostů[17],

i) posunu termínu seče na travních porostech[17],

j) ztížení pastvy hospodářských zvířat v oblastech opakovaného výskytu vlka obecného,

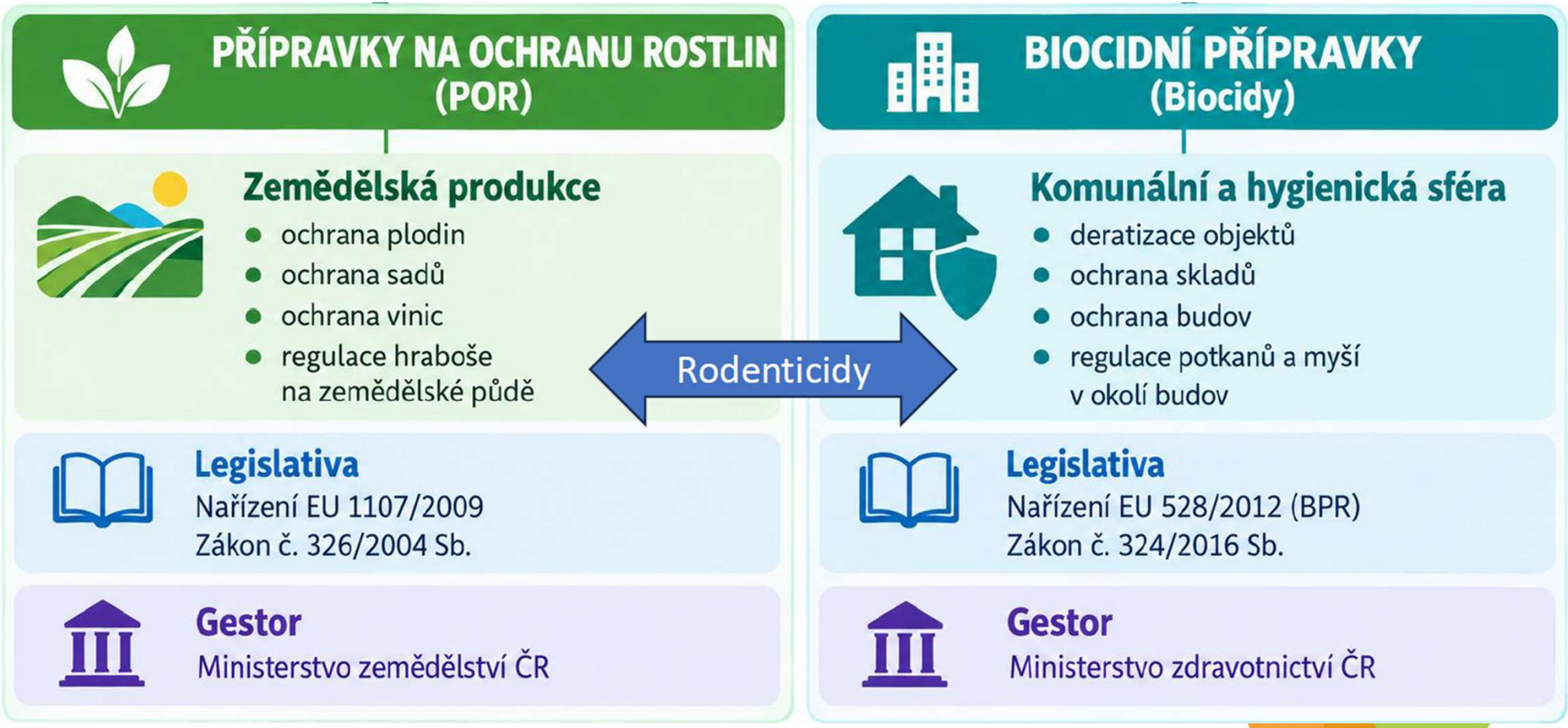
k) vyloučení nebo snížení rybí obsádky anebo v důsledku jiných omezení vedoucích ke snížení přírůstku rybí obsádky,

l) změny druhové skladby rybí obsádky, nebo

m) mimořádných nebo nákladově náročnějších opatření.

(2) Tato vyhláška dále stanoví náležitosti uplatnění nároku za újmu vzniklou omezením zemědělského hospodaření v případech neuvedených v odstavci 1.

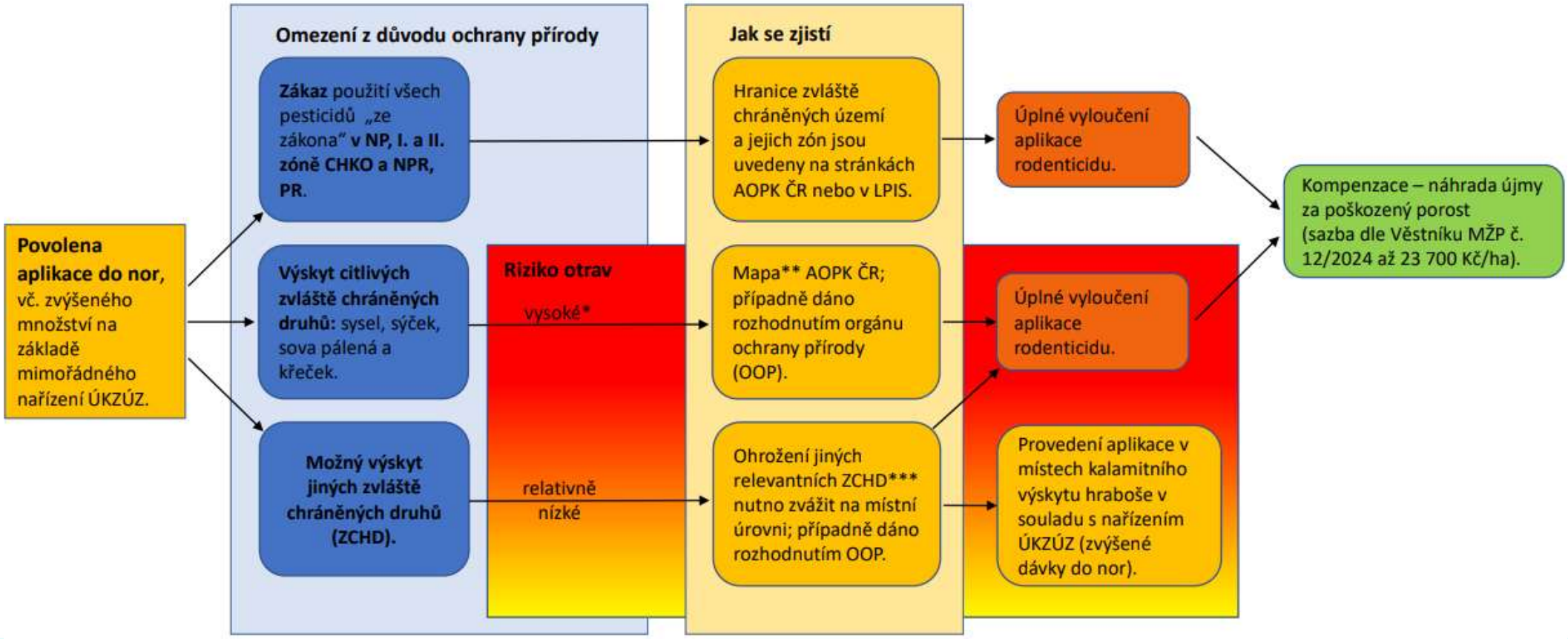
REGULACE ŠKODLIVÝCH ORGANIZMŮ

REGULACE ŠKODLIVÝCH ORGANIZMŮ

APLIKACE RODENTICIDŮ VS. OCHRANA PŘÍRODY

CHRÁNĚNÉ DRUHY CITLIVÉ NA RODENTICIDY

- Sysel obecný

- Křeček polní

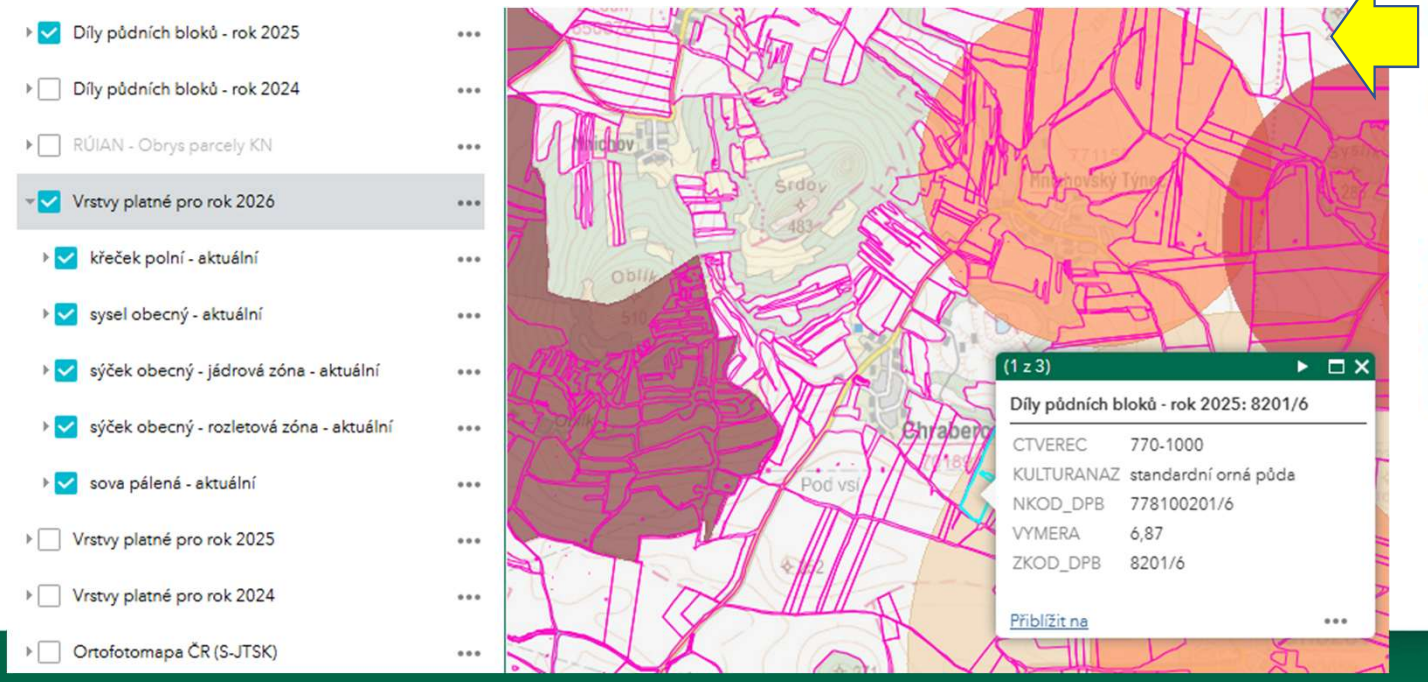
- Sýček obecný

- Sova pálená

ZÁKAZ POUŽITÍ RODENTICIDŮ NA ORNÉ PŮDĚ

- Vrstvy výskytu 4 rodenticidy nejohroženějších ZCHD
- **Online**: https://aopk.gov.cz/nahrada-ujmy

Vymezení biotopu pro vybrané druhy

Mapové zobrazení biotopu pro vybrané druhy (webová mapa)

Ke stažení:

Vrstvy indikující výskyt druhů pro posouzení nároku od roku 2025

- GIS vrstva biotopu křečka polního
- GIS vrstva biotopu sysla obecného
- GIS vrstva biotopu sýčka obecného
- GIS vrstva biotopu sovy pálené

ZÁKAZ POUŽITÍ RODENTICIDŮ NA ORNÉ PŮDĚ

- Uplatňovat lze pouze překryv s vrstvou ZCHD, tj. dotčenou část DPB
- Pokud je výskyt ZCHD i na zbývající části DPB je nutno ho doložit

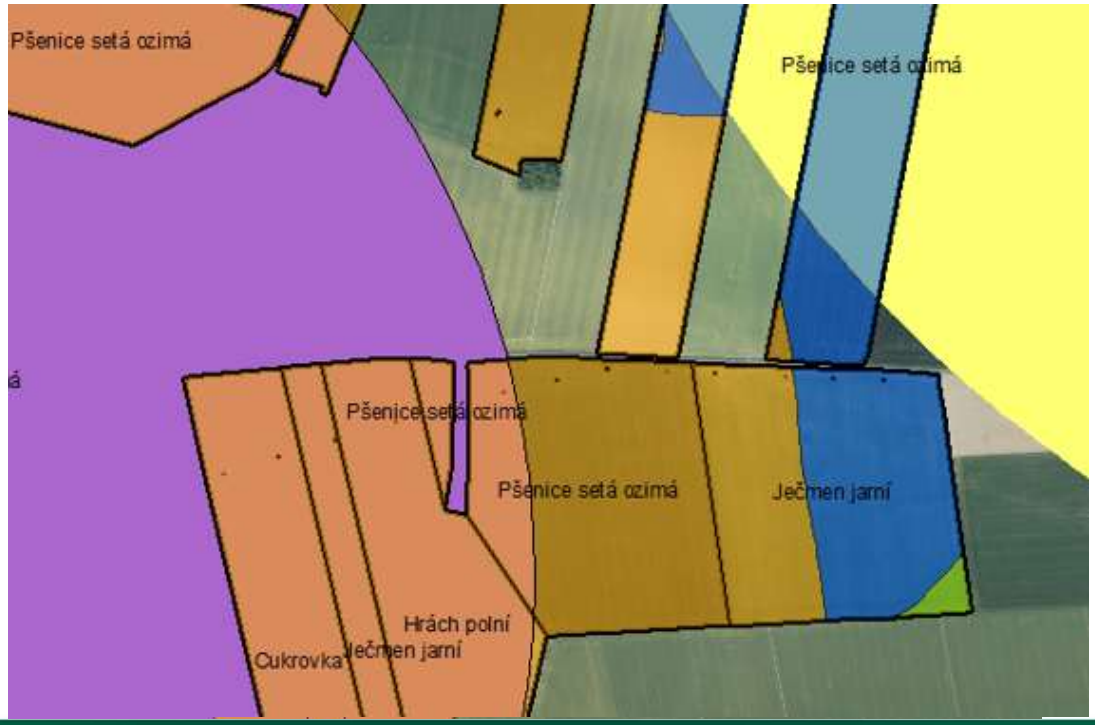

ZÁKAZ POUŽITÍ RODENTICIDŮ NA ORNÉ PŮDĚ

- Uplatňovat lze pouze překryv s vrstvou ZCHD, tj. dotčenou část DPB
- Pokud je výskyt ZCHD i na zbývající části DPB je nutno ho doložit

ZÁKAZ POUŽITÍ RODENTICIDŮ NA ORNÉ PŮDĚ

- Pouze jednu kulturu na pozemek a rok (vzniku újmy – tj. sklizně)
- Uplatňovat lze i na meziplodiny, ale přednost má produkční plodina

MÁM ZÁKAZ RODENTICIDŮ - KDY A KDE ŘEŠIT ÚJMU?

- Překročení prahu škodlivosti výskytu hraboše polního (tj. kdy by se měl aplikovat Stutox)
- Pozor na souběh s EZ!!

Aktivní východy z nor (AVN):

- Přítomnost trusu, rostl. zbytků
- Čerstvé výhrabky, ohlazené kraje
- Vyšlapané cestičky mezi norami

Hodnocení (ÚKZÚZ):

- 4 transekty po 100 m
- Počet AVN *10 = počet / ha

plodina	práh škodlivosti v jarním období (II.) III.–V.	práh škodlivosti v letním období VI.–VIII.	práh škodlivosti v podzimním a zimním období IX.–I. (II.)
obilniny	50 AVN/ha	200 AVN/ha	200 AVN/ ha
řepka	50 AVN/ha	200 AVN/ha	200 AVN/ ha
zelenina a okopaniny	50 AVN/ha	200 AVN/ha	200 AVN/ ha
jednoleté pícniny a meziplodiny	50 AVN/ha	200 AVN/ha	200 AVN/ ha
víceleté pícniny a travní porosty (letos seté)	50 AVN/ha	200 AVN/ha	200 AVN/ ha
víceleté pícniny a travní porosty (jeden a více let staré)	50 AVN/ha	200 AVN/ha	400 AVN/ ha

PODKLADY PRO UPLATNĚNÍ ŽÁDOSTI

- **Návod pro žadatele**: https://aopk.gov.cz/nahrada-ujmy
- Místní šetření ÚKZÚZ – překročení prahu škodlivosti
- Potvrzení či posudek nezávislé odborné autority
  – % míra poškození porostu
  Akreditovaný zemědělský poradce, soudní znalec, akademická instituce, pojišťovna…

Odborné posouzení poškození porostů z důvodu výskytu hraboše polního

Oddělení terénní inspekce ……, Odbor terénní inspekce, osiv, sadby a zdraví rostlin Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (dále jen „ÚKZÚZ") obdrželo dne XX.XX.2023 žádost od *(název subjektu,* ……

ve věci posouzení poškození porostů hrabošem polním.

Na základě místního odborného šetření k výskytu hraboše polního provedeného XX.XX.2023 (případně ve dnech: ……)

a) BYLO na DPB: ……

……

potvrzeno překročení prahu škodlivosti hraboše polního.

na DPB: ……

……

překročení prahu škodlivosti hraboše polního.

Tabulka Evidence DPB splňující podmínky pro hodnocení poškození hrabošem polním

Poř.č.	Název pole	Kód dílu půdního čtverce dle LPIS	Kód dílu půdního bloku (DPB) dle LPIS	Název katastrálního území	Výměra DPB (ha)	Výměra dotčená (ha)	Plodina	Datum pořízení dokumentace	Odhad poškození plodin (%)	Foto č.	Pozn.
1.	*Přední díl*	*760-1010*	*9101/31*	*Peruc*	*20,5*	*10*	*pšenice ozimá*	*30.04.2024*	25	Foto 1	Východní část
										Foto 2	
										Foto 3	
2.	*Kanovsko*	*770-1000*	*0903/3*	*Horní Lhota*	*19,53*	*19,53*	*řepka ozimá*	*30.4.2024*	60	Foto 4	
										Foto 5	

PŘÍKLAD SAZEB NÁHRADY ZA ÚJMU NA ZPF

- **Zákaz použití rodenticidů na orné půdě**

Míra poškození porostu [%]	**Sazba pro újmu za rok 2026** (termín podání žádosti do 31.3.2027)
<10	$D^Z = 0$
⟨10; <20⟩	$D^Z = 2\,400$
⟨20; <30⟩	$D^Z = 4\,900$
⟨30; <40⟩	$D^Z = 7\,300$
⟨40; <50⟩	$D^Z = 9\,700$
⟨50; <60⟩	$D^Z = 12\,100$
⟨60; <70⟩	$D^Z = 14\,600$
⟨70; <80⟩	$D^Z = 17\,000$
80-100	$D^Z = 24\,300$

- **Dočasné vyloučení hospodaření**

e) na orné půdě,

EZ = 17 300 Kč/ha/rok

f) na orné půdě, s možností pěstování travních porostů,

EZ = 11 500 Kč/ha/rok

g) na travních porostech

EZ = 5 800 Kč/ha/rok

ŽÁDOST O NÁHRADU ÚJMY – SOUHRN PODÁNÍ

- Rozhodný rok: vypláceno zpětně – uplatnit do 31.3. následujícího roku
  Dočasnost = vyplácí se max. 5 let od vzniku újmy
- Uplatnění žádosti
- Důvod omezení (§),
- Seznam parcel,
- Požadovaná náhrada (Kč), výpočet,
- Čestná prohlášení (čerpané dotace, právní vztah k pozemkům...)
- Dokumenty – fotodokumentace (geotagovaná), zhodnocení poškození porostů, …

Pozemek dotčený omezením leží na území:	Příslušný orgán ochrany přírody
Celé území ČR mimo níže uvedené	AOPK ČR, příslušné regionální pracoviště
Krkonošský národní park + ochranné pásmo KRNAP	Správa KRNAP
NP + CHKO Šumava	Správa NP Šumava
NP Podyjí + ochranné pásmo NP Podyjí	Správa NP Podyjí
NP České Švýcarsko + CHKO Labské pískovce	Správa NP České Švýcarsko
Vojenský újezd	příslušný újezdní úřad

PŘEHLED ŽÁDOSTÍ O NÁHRADU ÚJMY

- https://aopk.gov.cz/nahrada-ujmy

Rozhodný rok	IČO	Druh pozemku	Požadovaná částka	Posouzená částka	Stav administrace žádosti
2024	46901523	Rybník	909 792,00 Kč	859 469,00 Kč	proplacená
2024	49287079	Rybník	873 098,00 Kč	873 098,00 Kč	proplacená
2024	28802829	Rybník	973 219,00 Kč	906 549,00 Kč	proplacená
2024	48173193	Rybník	1 132 078,76 Kč	1 055 404,31 Kč	proplacená
2024	64259773	Rybník	1 529 431,00 Kč	1 350 116,00 Kč	proplacená
2024	25154427	Rybník	3 894 002,00 Kč	3 543 746,00 Kč	proplacená
2024	00000205	Rybník	5 029 035,00 Kč	5 029 034,80 Kč	proplacená
2024	60826851	Rybník	7 623 939,24 Kč	7 623 939,00 Kč	proplacená
2024	60826851	Rybník	9 025 863,74 Kč	9 022 606,00 Kč	proplacená
2024	49023837	Rybník	122 650,00 Kč	122 650,00 Kč	připravena k proplacení
2024	60278340	Rybník	280 866,00 Kč	280 866,00 Kč	připravena k proplacení
2024	47087536	Rybník	40 248,00 Kč	—	zaniklý nárok
2024	FO	Rybník	13 563,50 Kč	—	zaniklý nárok
2024	76567851	ZPF	359 835,00 Kč	—	neuznaná
2024	40724697	ZPF	104 510,00 Kč	—	neuznaná
2024	03727041	ZPF	183 042,00 Kč	—	neuznaná
2024	FO	ZPF	147 690,00 Kč	—	neuznaná

Pokud přesně nevíte, jakou z níže uvedených životních situací zvolit nebo jaké potřebujete stanovisko, doporučujeme nejprve s dotazem telefonicky nebo emailem kontaktovat příslušné regionální pracoviště nebo požádat o tzv. předběžnou informaci.

Potřebuji povolení nebo stanovisko

- Chci stavět ve zvláště chráněném území

Další životní situace

- Náhrada újmy
- Chci nahlásit škody způsobené chráněnými živočichy

Přehled žádostí o náhradu újmy podaných u AOPK ČR

(pdf) Řešené žádosti

Kontakty

Náhradu újmy poskytuje ze státního rozpočtu příslušný orgán ochrany přírody na základě písemné žádosti.

Pozemek dotčený omezením leží na území:	Příslušný orgán ochrany přírody
Celé území ČR mimo níže uvedené	AOPK ČR, příslušné regionální pracoviště
Krkonošský národní park + ochranné pásmo KRNAP	Správa KRNAP

NAHRADAUJMY.NATURE.CZ – PODKLADY K ŽÁDOSTI

- **Formulář** – identifikace žadatele, zmocněnce
- **Zadání parcel** ➡ KN vč. k.ú., KN dle geometrie, KN dle DPB

	Kód k.ú.	Název k.ú.	Číslo parcely	Evidence	Druh číslování	Druh pozemku	Výměra (m^2)		Uplatňovaná výměra (m^2)
	738701	Radovesice u Libochovic	1157/11	KN	pozemkc	ostatní plocha	3534		0
	738701	Radovesice u Libochovic	1157/7	KN	pozemkc	ostatní plocha	183		0
	738701	Radovesice u Libochovic	118/3	KN	pozemkc	trvalý travní p	720		500
	738701	Radovesice u Libochovic	131	KN	pozemkc	orná půda	4252		4252

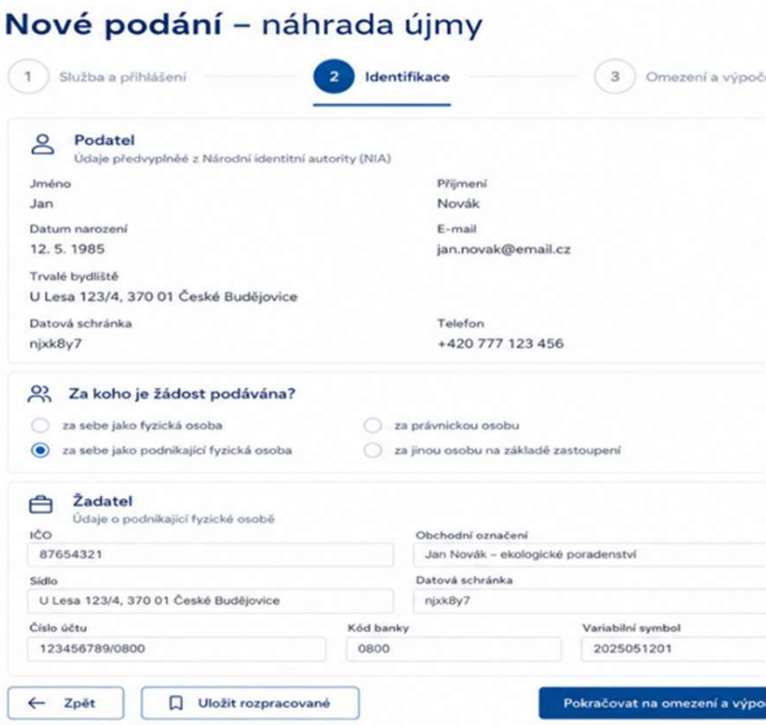
- **Výpočet a generování podkladů** ➡ zaslání dokumentů na email žadatele

https://www.navratvlku.cz/prevence-ujma/

ÚEP – PORTÁL ÚPLNÉHO ELEKTRONICKÉHO PODÁNÍ
V PŘÍPRAVĚ

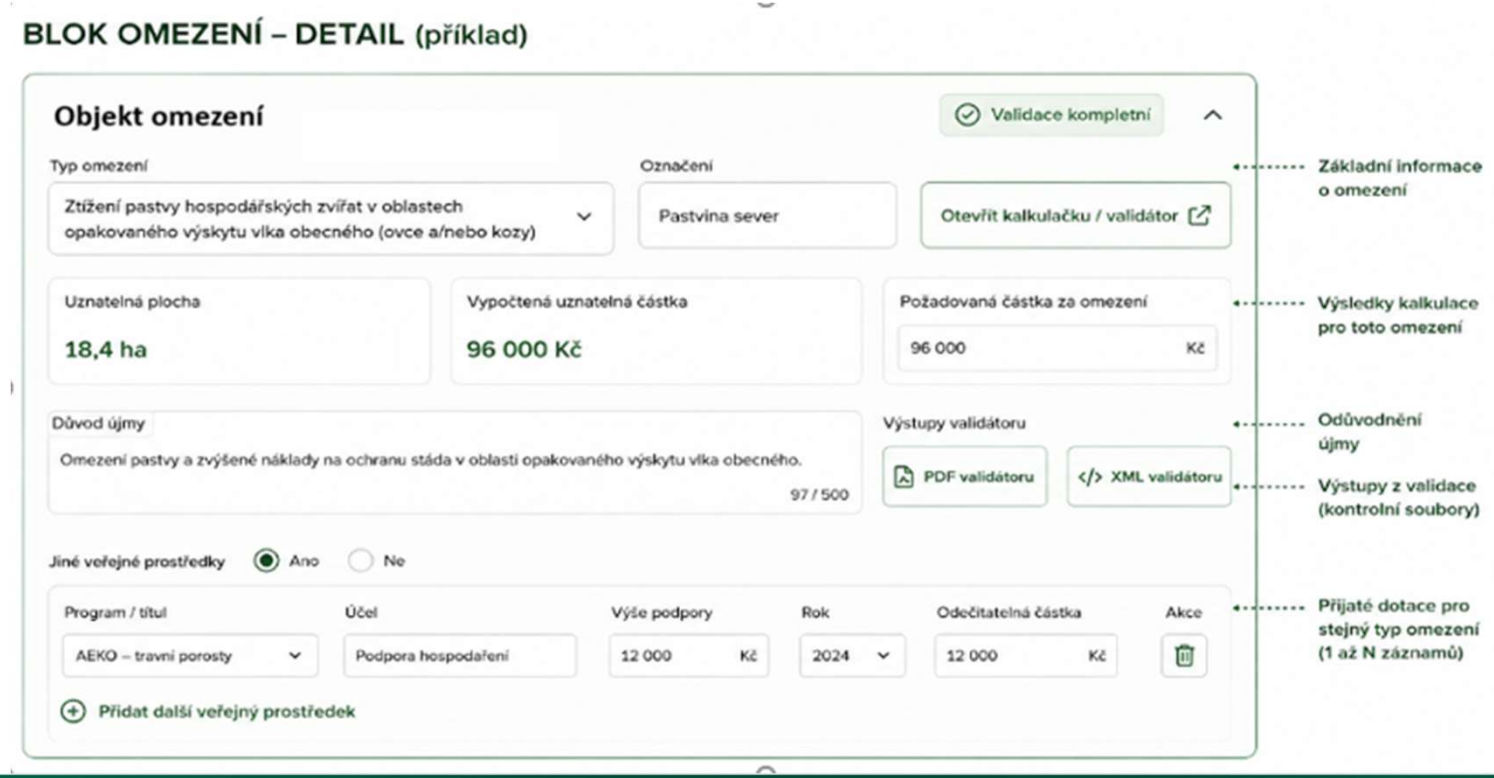
- **Autorizované podání žádosti**
  - Podání přímo žadatelem nebo zmocněncem
  - Čestná prohlášení online zaškrtnutím
  - 1. fáze možné jen standardní podání

Vypsáno výběrové řízení s plánem mít do 31. prosince k dispozici funkční verzi 1. fáze

ÚEP – PORTÁL ÚPLNÉHO ELEKTRONICKÉHO PODÁNÍ
V PŘÍPRAVĚ

- **Blok s objekty omezení** – homogenní plochy

PRÁVNÍ VZTAH K POZEMKU – NOVELA § 58 ZÁKONA Č.114/1992 SB.

- Teprve vyjde ve sbírce zákonů (platnost od 1.1.2027)
- § 58 odst. 2:

  Pokud vlastníku zemědělské půdy …, nebo nájemci, pachtýři, **podpachtýři nebo uživateli dílu půdního bloku zařazeného do evidence půdy podle zákona o zemědělství**, který tyto pozemky nebo díly půdního bloku oprávněně užívá, vznikne nebo trvá v důsledku omezení …újma, má nárok na její finanční náhradu.

- Dosud platí: Osoba oprávněná k užívání na základě odvozeného smluvního vztahu (podpachtýř) není oprávněna žádat o náhradu.
- Může pouze zastupovat oprávněného žadatele na základě plné moci k zastupování ve věci uplatnění nároku na náhradu, vč. souhlasu s vyplacením náhrady na účet uvedený v žádosti.

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

PŘÍRODA JE NAŠE DĚDICTVÍ I BUDOUCNOST

DĚKUJI ZA POZORNOST

milos.brotz@aopk.gov.cz

Zdroje fotografií: ÚKZÚZ, Wikipedia, záchranný program AOPK ČR

https://ukzuz.gov.cz/public/portal/ukzuz/skodlive-organismy/informace-o-vyskytu-so-a-poruch/neregulovane-so-2/hrabos

https://cs.wikipedia.org/wiki/S%C3%BD%C4%8Dek_obecn%C3%BD#/media/Soubor:Athene_noctua_(portrait).jpg (sýček)

https://www.hubeni-skudcu.cz/blog/krecek-polni/ (křeček)

https://cs.wikipedia.org/wiki/Sova_p%C3%A1len%C3%A1#/media/Soubor:Barn_Owl,_Lancashire.jpg (sova)

https://cs.wikipedia.org/wiki/Vydra_%C5%99%C3%AD%C4%8Dn%C3%AD#/media/Soubor:Fischotter,_Lutra_Lutra.JPG (vydra)